

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și

ADMINISTRATIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la admini-
stratie.Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMANUL

Procesul dela Sătmar.

Arad, 15 Aprilie.

Suntem în săptămâna patimilor. Cu e-
vlavie și cucernicie creștinul își îndreaptă gân-
dul spre locul sfințit, unde martirul divin su-
ferind chinurile îngrozitoare și hula și ura și
trădarea scârboasă pentru arginți prin scump
sângele său cu moarte pe moarte călcând a
adus omenirii mântuire. Zilele acestea sunt
ale reculegerii sufletești, ale iertării, ale iu-
birii, ale îndurării, ale apropierii de Dum-
nezeu.

Gândurile noastre se înalță spre regiunile
curate ale credinței dulci în mântuirea de a-
poi a sufletului pocăit și îmbrăcându-ne în
haina cernită a părerilor de rău pentru pă-
cate așteptăm ceasul izbăvitor al minunei
celei nepătrunse crezând în învierea din
moarte. Simțim iubirea de oameni topindu-ne
ura din suflet și cu gândul la cel răstignit cu
cuie în palmele Lui și în fluierile picioarelor
Lui oftăm ușurați cuvintele nemărginite bu-
nătăți: iartă-le lor, Doamne, că nu știu ce fac.

Voi, mucenici, din satele Sătmarului ce gân-
duri străbat sufletele voastre chinuite de în-
doiele și de așteptarea osândei? Auziți toaca
strămoșească și tăcuți și triști vă apropiați
de altarele îmbrăcate în jale pentru chinuirea
fără de lege a celui răstignit pentru dreptate.
Ce semn minunat din Ceruri s'a dat vouă!
Că iată înaintea ochilor voștri pilda străluci-
toare a suferinței lui Dumnezeu pentru mân-
tuirea noastră. Voi veți auzi acum în strămo-
șeștile voastre biserici plângerile și tânguirile
nemângăiate ale Maicii celei fără de prihană,
voi veți urca Calvarul și veți vedea Mântui-

torul poticnind sub crucea grozavă, de care
El nu s'a lăpădat ascultând voința Tatălui
Său ca să ne mântuiască.

Dar cu lumânările aprinse în dimineața
învierii înconjurând sfintele locașuri sub ra-
zele pâlînde ale miliardelor de stele sufletele
voastre de oameni muritori nu vor să cuprin-
dă întregă dulceața bucuriei pentru înviere,
căci din pragul sfintei sărbători voi aveți să
urcați iarăș cărările bătătorite ale Calvarului
vostru. La voi e gândul meu acum și toată
iubirea sufletului meu vă învăluie cu haina
durerii pentru suferințele voastre. Curați sun-
teți ca fulgii de zăpadă înainte de-a atinge
pământul, ci păcatul văzând nevinovăția
voastră, mai vârtos strigă: răstignește-i! Cre-
dință de granit sălășluște sufletele voastre
și iubirea fără de margini a fost arma voa-
stră de apărare, ci necredința și ura mai
vârtos strigă: răstignește-i! Voi ați apărât
legea și poruncile lui Dumnezeu crezând în-
tr'ânsul, ci fărădelegea și idolatria mai vârtos
strigă: răstignește-i!

Ai legii românești mucenici din satele Săt-
marului, înalțați gândurile voastre la cel ce
vedeți însărând în grădină cum s'a rugat Ta-
tălui Său să ia paharul amar dela dânsul, ci
ascultând voia Lui l'a beut până în fund pen-
tru păcatele noastre. Am dorit, mucenici, să
se ia paharul acesta dela buzele voastre, ci
geniul neamului nostru voiește mântuirea și
fără de moarte nu este înviere, fără de jertfă
nu este mântuire. Iată voi trebuie să beți pâ-
harul amar. Veți fi târați la judecată pentru
dreptate, dar nu veți fi duși înaintea lui Pilat
care să-și spele mâinile pentru osânda voastră
robind măcar cuvintele: „nu sunt vinovat
pentru suferințele acestor drepti”, ci Ana și

Caiafa vor fi judecătorii voștri și cei ce vă
acuză vor spune judecată asupra voastră.

Voi însă lăsați grijile omenesti în casele
voastre și mergeți senini înaintea farizeilor
cari cearcă prin umilirea voastră uciderea
adevărului și a dreptății. Gândiți-vă la marti-
rii, prin cari s'a întărit credința mântuitoare
și să știți că judecata nu se aduce asupra
voastră, ci un neam întreg stă alături de voi
cerându-și dreptul de viață gata fiind să în-
vie cu moarte pe moarte călcând. In ceasul
slab al neputințelor omenesti închideți ochii
voștri trupești, înalțați sufletele voastre în
regiunile curate ale eternității și veți auzi lim-
pede cuvintele dulci de mântuire: *nu vă te-
mereți, căci eu sunt.*

Petrecând în pace sfintele sărbători ale
învierii Domnului mergeți cu frunțile senine
înaintea sinedriului dela Sătmar, mucenici ai
sfintei cauze românești. Voi sunteți aleșii pu-
terilor cerești să aduceți dovada neînfricatului
nostru dor de libertate și viață națională:
vrem mai curând moartea decât sclăvia. Lă-
pădați deci dela voi toată grija lumească și
chiar ura pentru dușmanii noștri de moarte
o lăpădați, iar sufletele voastre și toată ființa
voastră s'o închinați iubirii de neam și limbă
și lege și s'o arătați lumii ca munte de granit
cu piscuri neajunse de puteri omenesti.

Sunteți toți împreună acum. Părintele
care-și pune sufletul pentru turmă, bătrânii
cari au văzut trecutul și s'au legat de el ca
viața de moarte, tinerii cu privire de foc în
viitor, copii nevrâstnici, femei tari în credință
și cu bărbătești hotărâri în suflet, căci ele mai
ales, gingașe și simțitoare, vor pierde perzân-
du-se strămoșească voastră lege românească.
Voi toți mergeți senini înaintea judecătorilor,

Călătorii în... afaceri naționale.

I.

(Domnul avocat Păun e omul cel mai harnic și mai
cruțător din lume. De dimineața până la prânz, dela doi
până seara e într'o continuă activitate: în birou, la jude-
cătoria, la tribunal. Cele două fete ale lui sunt conside-
rate ca niște partii strălucite; domnul avocat are o
avere respectabilă care, din an în an, crește mereu. E
membru în comitetul național, e membru onor la deo-
sebite societăți, — pretutindenea e recunoscut ca un
om cu greutate, deși n'are vreme să se intereseze decât
de afacerile sale. E cunoscut în cercuri largi,
deși nu iasă din orașelul său decât de
patru cinci ori în același anotimp al anului: în lunile
Faur și Mart. Nici atunci nu s'ar îndura să-și pără-
sească afacerile dacă nu l'ar sili „chestiuni însemnate de
interes național, obștești”, cum spune dumnealui. Pe
candidații de avocat cari muncesc în biroul său, îi ține
'n frâu, nu glumă: îi obicinuieste la munca necurmată pe
care el a slăvit-o toată viața. Tinerii, însă, nu se prea pot
impăca cu această lege de fer, și nici unul nu rămâne în
cancelaria lui mai mult de o jumătate de an. El i-au scos
nume slab între candidații de avocat, dar totuși se află
destul cari să nu se sperie până ce nu cunosc din exper-
iență pe domnul Păun.

De prezent sunt doi candidați în cancelaria lui.
Din Septembrie tot așteaptă o zi liberă, în care să mai
poată răsufla. Dar șeful n'a lipsit o singură zi până a-
cum din birou. El nu-și puteau închipi ca un om atât
de avut să nu-și permită plăcerea unei vilegiaturi, a
unei călătorii, cel puțin. Deci, în dimineața de 10 Mart,

nime nu se mira dacă în cancelaria d. Păun se petrecu
următoarea scenă):

Candidatul I (intrând ca o furtună): Vestе mare
frate!

Candidatul II (oprindu-se din scris): Bună?

C. I: Foarte bună, dar aproape de necrezut.

C. II: Ei, s'o auzim! Nu-mi prea vine să cred.

C. I: Nu-ți spun până ce nu ghidești.

C. II: Se poate ghici o veste pe care chiar tu
o declari de necrezut?

C. I: Totuși. Încearcă!

C. II: Poate, de-aseară, ți-ai luat censura.

C. I: Asta n'ar fi ceva de necrezut.

C. II: Să sperăm!

C. I: Altcеva!

C. II: Ne-a invitat Păun la prânz?

C. I (clatină din cap).

C. II: Te-ai plimbat aseară cu domnișoarele
Păun?

C. I (același gest).

C. II: Ei, atunci, să-mi dai pace. N'am chef de
glume. Uite ce vraf de acte am de rezolvit! (Isbește
cu palma vraful de acte de pe masă). Și te sfă-
țuiesc să-ți ocupi locul la masă. (Se uită la ceas).
Peste două minute intră șeful și...

C. I (radios, se 'nvârte într'un călcâi). N'are
să intre! Chiar asta-! Nu va intra.

C. II (sare de pe scaun): Ce, e bolnav?

C. I: Nu.

C. II (îngrozit): A murit?

C. I: Ferească Dumnezeu! A călătorit!

C. II (în culmea uimirii). Peste puțină! Mai de
grabă cred că a murit. De multe ori m'am gândit:

așa greu cum e, plin de sânge gros, poate să fie
atâcat în toată clipa.

C. I: Te asigur că nu-i bolnav. L'am văzut când
a luat trenul.

C. II (îl îmbrățișează pe întâiul, apoi, repede își
ia paltonul). Facem o plimbare? Până 'n Curmătură
drumul ține o jumătat' de ceas.

C. I: Se 'ntelege că facem; ba, după părerea
mea cred că azi nici să nu mai punem piciorul în
birou. E o zi de primăvară dulce ca ochii dșoarei
Geni Păun.

C. II (luându-și pălăria): Bine, frate, dar cui să
datorim minunea asta?

C. I (scoate un bilet din buzunar): Când am
intrat mai înainte pe porțiță, doamna Păun mi-a
trimis prin servitoare biletul ăsta. (Cetește): „Dom-
nul Păun a fost silit să plece repede, în afaceri na-
ționale. Aseară târziu a primit o telegramă. Ast-
fel pe Dvoastră, nu V'a putut aviza. Dar prin mine
Vă roagă să-l supliniți în tot ce se va arăta a fi de
lipsă”.

C. II: Se vede că-i lucru mare la Pesta, la șe-
diința comitetului național.

C. I: Crezi că a călătorit la Pesta?

C. II: Se 'ntelege! Unde l'ar putea chema în-
tr'alt loc prin telegramă în cauze naționale? (Ies
amândoi, Pe stradă).

C. I: Ești rămas de lume, iubite! Ședințele co-
mitetului s'au ținut înainte c'o lună. A fost invitat
atunci, dar nu s'a dus.

C. II: Atunci nu pricep unde a putut călători.

C. I: Hm! Eu cam dau cu socoteala! Dar nu
mă interesează acum de fel, Imj pare bine că putem
răsufla și noi o zi. (Trec).

cari vă poartă ură în sufletele lor și frica să o lăpădați din mijlocul vostru, ci înălțându-vă sufletele în regiunile curate ale eternității ascultați și veți auzi limpede șoapta geniului românesc care vă cere jertfa curată: nu vă temereți, căci eu sunt.

De aci înainte Sătmarul va fi o nouă stațiune în calea grea, pe care neamul vostru urcă Calvarul purtându-și crucea pe umerii slăbiți de munci și nedreptăți, iar voi, muceniți din satele Sătmarului, veți înmulți legiunea martirilor cari întăresc credința izbăvitoare. Curați sunteți ca fulgii de zăpadă înainte de-a atinge pământul, dar se va răspunde vouă că ei lege au și după legea lor voi trebuie să suferiți. Suferiți dar, căci răsplata voastră este adorațiunea neamului românesc,

iar odată și odată sufletele voastre se vor amesteca cu ceata îngerilor în ziua cea mare, când istoria neînșelătoare va da știre despre poporul nostru ținut cu lanțuri în mormânt: nu este aici, ci s'au sculat.

Tatăl a jertfit pe scumpul său fiu pentru mântuirea noastră. Nu prin ticăloși și nemernici s'au mântuit neamurile, ci sufletele cele mai alese și cele mai curate au fost aduse destinului jertfă pentru înălțare. Fericiți sunteți, muceniți din satele Sătmarului, că ați fost aflați vrednici de jertfă. În săptămâna luminată, ispășiți de păcate prin învierea Domnului, voi mergeți cu frunțile senine să faceți dovada vredniciei neamului vostru și vă bucurați că prin voi și semenii voștri se va mântui. Mărire și laudă vouă aducem.

vărsat la Coritza, cu atât mai mult cu cât părintele Haralambie Balamacea, scăpase dela spânzurațoare pe ucigașul Ghermanos din Coritza, iar prințul nostru moștenitor scăpase tot dela moarte sigură pe un alt mitropolit grec. Și drept recunoștință Grecii omoară pe salvatorul lor, care lupta prin mijloacele cele mai civilizate pentru triumful cauzei noastre naționale de dincolo.

Adresându-se familiei, P. S. Sa Teofil, o roagă să primească condoleanțele bisericii române, alături de cele ale neamului întreg, cari constituiesc unica mângâiere în aceste ceasuri de durere. Ca să servim — adaugă arhiepiscopul Teofil, vă spui că părintele Balamacea, întrunea toate virtuțile creștinești și românești și va fi considerat ca un adevărat mucenic. Fie-i pomenirea vecinică”.

Cuvântarea P. S. Sale arhiepiscopului Teofil a produs cea mai frumoasă impresie asupra asistenței și a căzut ca un balsam alinător asupra rudelor și prietenilor victimelor.

D. Porumbaru, ministrul de Externe, a protestat energic la Atena și a făcut responsabili pe guvernanti de odiosul masacru din Coritza. Din toate convorbirile noastre cu d. Porumbaru asupra acestui incident greco-român rezultă, că guvernul Brătianu consideră cauza românească de peste Dunăre, ca un element care face parte integrantă din tratatul de pace din București, și prin urmare, dacă Grecii, nu țin seamă de acest element, însemnează, nici mai mult nici mai puțin, că, cu bună știință, sfidează tratatul din 28 Iulie.

Răspunsurile primite până în prezent, zice d. Porumbaru, sunt așa de neserioase, încât nu se poate pune nici un temel, pe ele. Grecii, dacă în adevăr apreciază prietenia României, trebuie să aibă o atitudine mai corectă față de Aromâni, protejații noștri firești, închee, cu indignare, dl Porumbaru.

D. Take Ionescu, care trece ca cel mai adânc cunoscător al afacerilor macedonene și cel mai bun susținător al Aromânilor, a fost cel dintâi care a scris un necrolog pentru părintele Haralambie Balamacea.

Macedonenii sunt primiți la d-sa în ori și ce ceas și vorbesc cu dânsul ca cu un părinte al lor, fără nici o reticență, fără nici o ipocrizie. D. Take Ionescu ne cunoaște bine psihologia și ne înțelege durerea. D. Take Ionescu mi-a declarat, că dacă Venizelos nu ne va da satisfacție deplină, nici de astădată, cel puțin dacă nu va pedepsi pe toți ucigașii; coloneli, ofițeri și soldați,

Infierarea masacrelor dela Coritza.

Cuvântul bisericii autocefale a României. — Ce spune ministrul nostru de externe. — Ce spune fostul ministru Take Ionescu. — Ce spune d. N. Iorga. — Ce spune presa română din și afară din Regat.

București, 1 Aprilie.

Azi pe la orele 10 a. m. s'a slujit în biserica sf. Gheorghe de către P. S. Sa arhiepiscopul Teofil, asistat de opt preoți, un parastas pentru odihna sufletelor noilor noștri martiri dela Coritza. La această pioasă ceremonie, organizată de comitetul ad hoc al societății de cultură macedo-română, au participat întreaga colonie aromână în cap cu dna și d. Dr. Leonte, colonia albaneză având în fruntea lor steagurile îndoliate. Printre numeroasa asistență am remarcat și pe d. Ionel Grădișteanu, fost ministru, un admirabil apărător al Românilor de peste Dunăre.

Pe la sfârșitul parastasului, P. S. Sa arhiepiscopul Teofil a rostit o cuvântare pe cât de înălțătoare pe atât de creștinească, infierând în numele bisericii autocefale a Românilor măcelul săvârșit asupra membrilor de seamă a comunității noastre din Coritza.

II.

(La ușa cancelariei avocatului Păun, ciocănește un țaran cu degetele lui osoase și mari. Băta lui e răzimată de zid, căciula e pe o treaptă. El ciocănește și ascultă, apoi bate din nou. Nici un răspuns. Vrea să deschidă, dar ușa e încuiată. „Mare comedie” zice el, apoi se uită prin ferestre. Doamna Păun, din locuința vecină, din etaj, îl vede).

Doamna: De ce nu intri, bade?

Țaranul (întorcându-se): E încuiat. Domnul avocat nu-i acasă?

Doamna: Dumnealui nu, dar domnișorii sunt aici.

Țaranul: Nu-i nime! Nu se vede nime. Dar se poate să nu fie acasă domnul avocat? De câteori am venit l'am aflat aici. Și acum am venit pentru a cincisprezecea oară!

Doamna: A călătorit, nu e acasă!

Țaranul (uimit): Chiar astăzi? Dar pe azi e procesul meu! Dumneata glumești de bună seamă, doamnă. Știu eu că dumnealui totdeauna e acasă!

Doamna: E așa cum îți spun!

Țaranul: Atunci e foarte rău! Atunci înseamnă c'a fugit să nu mă apere.

Doamna (nervoasă): Prea e ascuțită limba dumneitale! Să nu te apere? Dar ști dumneata că s'a dus să apere cauza poporului întreg, că a fost chemat prin telegramă? Ce pricepi dumneata!

Țaranul: Pricep că procesul meu e pierdut.

Doamna: Spui prostii. Aici sunt domnișorii. Dacă n'au venit încă, au să sosească numai decăt. Mai așteaptă.

Țaranul (își ia căciula și băta): Eu n'am nimic cu domnișorii. Eu am vorbit cu domnul Păun.

lată în esență cuvântarea demnului prelat român:

„Încă nu s'a cicatrizat rana cauzată prinuciderea românului Cicma, încă nu s'au uscat lacrimile vărsate pentru victimele din anul trecut, și iată că primim vestea înfiorătoare, că în aceleași împrejurări tragice, au fost uciși la Coritza, încă cinci fruntași aromâni.

„Fiindcă printre uciși este și acel vrednic protopop român, părintele Haralambie Balamacea, care a jucat un rol covârșitor în viața culturală și religioasă a fraților noștri din Albania, și fiindcă printre inspiratorii morali ai ucigașilor este tot un slugitor al altarului, mitropolitul Ghermanos al Coritzei, datori suntem a face să se auză și glasul bisericii noastre naționale în infierarea recentului masacru. Alături de întreaga suflarea românească și de lumea civilizată, trebuie să protestăm din toate puterile pentru sângele nevinovat al fraților noștri

Domnului i-am plătit, cu dumnealui m'am înțeles. Ce știu domnișorii? (Țaranul iasă. În casa din față se aud ușile izbîndu-se. Doamna Păun și două slujnice coboară repede pe scări și vin la birou. După ce se convinge că-i încuiat, doamna trimite pe cele două slujnice după candidați, să-i afle din fundul pământului).

(În vremea asta avocatul Păun călătorește într'un vagon de clasa a doua a acceleratului. Dumnealui pare foarte agitat; cum e singur într'un apartament, se mută de pe un scaun pe altul; desfăce niște tipărituri pline de cifre, le frunzărește repede și le pune, nervos, în buzunar, ca să le reia peste câteva minute. Privește pe fereastra vagonului, dar se pare că primăvara ce suride afară, nu-i face nici o plăcere, căci se retrage repede. În restimpuri desfăce o hârtie cocoloșită, — pe semne telegrama — și se uită în ea c'un fel de spaimă; mai despătură și vr'o trei scrisori, din cari totdeauna citește numai anumite șire. La o gară un călător nou intră în apartamentul lui Păun. Un restimp domnul cel străin îl privește cu stăruință, apoi deodată bate 'n palme.)

Domnul: Iacătă-l pe fratele Păun. Aproape să nu te mai cunosc!

Păun (tresare uimit, căci dumnealui nici n'a băgat de seamă venirea străinului. Privește la străin și-l recunoaște numai decăt): Servus, dragă, tu erai? Ce surpriză!

Domnul: Intr'adevăr! Cine se gândea că Păun să călătorească? Desigur vr'o afacere urgentă?

Păun: Da.

Domnul: Tot în chestia tratativelor de împăcare?

Păun (cu taină): Ai ghicit!

Domnul: Dar mi se pare că afacerea asta e

terminată. S'a dat publicității rezoluțiunea noastră, a comitetului național.

Păun (cu taină și mai mare): Da, însă asta n'are nimic a face. Tratativele se urmează.

Domnul: Nu mă nebuni!

Păun: Mă încred în tine, d'aia-ți spun.

Domnul: Ce păcat că n'am de-a face un drum mai lung. Aș vrea să te întreb multe lucruri. Dar la X trebuie să mă cobor.

Păun (cu groază): Vr'o afacere urgentă?

Domnul: Da, închipuie-ți! Am fost luat nân' acum de trei ori în combinație pentru a fi ales membru în consiliul de administrație a băncii... Totdeauna am căzut. Anul ăsta, cum ști, expiră mandatul celor trei membri. Am fost asigurat din toate părțile că de data asta voui reuși. Aseară capăt însă vești slabe. Vai, m'ai îndatora foarte mult dacă ai pune o vorbă bună pentru mine.

Păun: De sigur că am s'o fac. Imi intrerup drumul pe douăsprezece ceasuri.

Domnul: Ar fi semnul celei mai desăvârșite prietenii. Dă-mi voie să-ți mulțumesc din inimă. (Îi strânge mâna cu căldură.)

Păun: N'ai pentru ce, Munte. Trebuie să avem la bancă oameni de ispravă. Am să vorbesc cu directorul chiar azi. Mandatul meu încă expiră, dar, se n'lege, eu sunt asigurat.

Muntean: S'ar putea altfel? Nici nu m'am gândit vr'odată ca să ocup locul tău. Acela nime nu-l poate umplea mai bine ca tine.

(Păun se scuză, iasă în coridor și mai citește odată una din cele trei epistole. Nu se mai putu înșela că contracandidatul cu mari șanse de reușită de care-i scria directorul, era chiar acest Mun-

care au participat la atacul comunității noastre din Coritza, prietenia între România și Grecia n'are să fie. Eu, zice Take Ionescu, am fost printre cei dintâi, cari să recunosc că Venizelos este un bărbat de stat remarcabil, însă, evenimentele din Coritza sunt de natură să-mi clatine convingerea ce mi-am format-o, dacă, după cum v'am

ca să nu zic, că guvernele noastre sunt fără bu-soldă și prin urmare nu știu cum și unde merg.

Dacă guvernul ar fi fost expresiunea adevărată a țării, atunci, alta ar fi fost și soarta Românilor subjugăți. Acum țara românească este la cheremul unei oligarhii, din sinul căreia ies și guvernele și parlamentul țării.

oarece sunt mulți naivi, cari încă îl cred de bună credință, și fac pe Aromâni să se expună persecuțiilor grecești.

dl Venizelos a telegrafiat și dlui C. Mille, că regretă evenimentele dela Coritza.

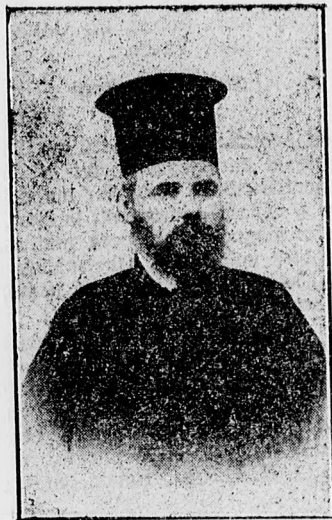
Iar comunicatul guvernului Atenian nu numai că regretă, dar aruncă vina asupra unor responsabili, cari ar fi lucrat sub povăța unui opozant al lui și că toți sunt niște responsabili.

Atunci constatatarea e făcută: Autorii morali și materiali ai măcelului dela Coritza sunt niște greci iresponsabili.

D. Venizelos, dacă a fost proclamat de către toate cabinetele europene y compris Romania, ca un desăvârșit diplomat, aceasta se datorește mai mult meritului, că a știut să introducă disciplina, nu numai în rândurile armatei, ci să își disciplineze și poporul pe care guvernează ca un adevărat dictator. Cum se face, însă, că această influență de dictator nu se produce când organele sale asasinează pe Aromâni?

Fiindcă, răspundem noi, nu este la mijloc numai duplicitatea ei și complicitatea guvernului elen la evenimentele din Epir.

Dacă Grecii implicați în asasinat ar fi atinși numai de alienație mintală, am sfătui pe dl Venizelos, să sporească casele de sănătate; însă, cum toți sunt conștienți ucigași, ar trebui să sporească pușcăriile. Pyrrhus.

Preotul H. Balamace.

Sotir Balamace.

spus, primul ministru al Greciei nu se va grăbi, să avizeze la măsurile cele mai drastice pentru pedepsirea ucigașilor.

Printre bărbații noștri mari cari se ridică de asupra tuturor considerațiilor de partid, în ceasurile de supremă durere pentru un neam, fără îndoială, că N. Iorga ocupă locul de frunte. Spontaneu, chiar în momentul în care a sosit știrea, că Grecii iar ne omoară, a interpellat guvernul asupra noii atitudini a celor din Atena, față de noi. Dl N. Iorga spune, că ne-am aliat cu nebunii și guvernele noastre prea îi menagează,

tean. El mai ieși pe coridor și din alt motiv: se apropia de gara X și, pe linia asta era obiceiul să se culeagă biletele celor ce se coborau la cutare stațiune, încă în cursul drumului, îndată ce trenul pornea din stațiunea antecedentă. Iar biletul lui nu era pentru Pesta ci pentru gara X).

IV.
Patru zile n'a mai dat pe acasă domnul Păun. Cele dintâi două fură foarte grele pentru doamna Păun, dar în a treia începu să primească telegrame. Acestea o înșeninară cu totul și-o făcură să fie chiar binevoitoare față de cei doi candidați, cu cari se certase, ba-i chiar ocărâse că n'au grije de cancelarie. Ce-i drept, mai mult nu petreceau pe zi în birou cei doi tineri. Dar acum, ea însăși le dădu libertate, ba ce-i mai mult îi invitase și la ojiină. Nu șlăbea să le spună de succesele șefului lor; „într'adevăr călătoria lui a fost de cea mai mare însemnătate”, zicea dumneaei, „c'o lovitură a nimerit în cap trei cuie deodată”. Candidații nu prea înțelegeau ce vrea să spună doamna cu cuvintele acestea. Cel mai bătrân bănuia, cel mai tânăr nu primea aceste bănuiele, și astfel, în birou, în ziua a patra ajunseseră chiar la ceartă. Candidatul I, zicea: „Nu se poate explica decât într'un singur chip călătoria asta de patru zile: acum e sezonul adunărilor generale dela bănci, și o să vezi că șeful a lipsit de acasă pentru a se alege membru în direcțiunile cutăror institute”. Celalalt era aplicat să creadă că într'adevăr șeful a călătorit în chestie națională. Dar gazeta ce o primiră în după amiaza zilei de-a patra, îi împacă din nou: nici unul nu avusese dreptate. Advocatul Păun fusese și până acum membru în trei consilii de administrație, și, anul acesta îi expluse mandatul la toate trei băncile. Și, a fost reales cu mare majoritate, în toate trei posturile avute. La banca X, a fost ales chiar față de un candidat care se numea Muntean.

I. Agărbicoanu.

Aceasta, însă, nu ne oprește pe noi cari simțim românește ca să înierăm cu toată energia mișelia prietenilor noștri greci, zice dl N. Iorga.

Presa românească din și afară de regat a fost pururea la înălțime pentru a vesteji actele mlășești ale Grecilor și ale Ungurilor, dușmanii de moarte ai neamului nostru.

Ca să fim sinceri și leali, însă, trebuie să recunoaștem și să o declarăm în public, că dnii Mille, directorul ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”, și d. Vasile Goldis, directorul ziarului „Românul” din Arad, și-au făcut în toate împrejurările vitrige prin cari a trecut elementul românesc, mai mult decât datoria, protestând cu toată puterea împotriva persecuțiilor noștri. D. Constantin Mille, deși cu ocazia vizitei sale la Atena, a fost obiectul unei atențiuni deosebite din partea regelui, primului ministru și a întregel populațiunii elene, totuși d-sa, a fost primul care a protestat ca ziarist și ca român, cerând satisfacție Grecilor. D. Mille a declarat celor din Atena, că tânăra amicitie greco-română, nu se va consolida, dacă Grecii nu se vor îndrepta. Răspunsurile date de Venizelos până acum, zice d. Mille, sunt departe de a liniști spiritele Românilor, deoarece toți suntem conștienți, că ucigașii din Coritza, fie ei oțeteri, fie Epiroți, fie insurgenți, sunt în primul rând Greci, cari au lucrat în complicitate, adică nu direct cu Venizelos, cu organele acestuia.

Prin urmare să se renunțe la sistemul nenorocit de până acum și să se caute adevăratele și sincerele mijloace pentru consolidarea prieteniei greco-române.

Cuvântul nostru al Aromânilor a fost la timp spus și ne permitem să-l respectăm și azi.

Grecii înțeleg să se alieze cu România fără să facă nici un sacrificiu, necum să recunoască, un regim special pentru Aromâni, un regim care să echivaleze, cum zice d. Porumbaru, cu un fel de autonomie școlară și bisericească. Nu. Pentru nimica în lume, nu ar consimți Grecii să acorde o asemenea concesie Aromânilor.

Dl Venizelos, nu se deosebește decât în formă, în această privință de dl Rallis. În realitate sunt de acord. În adevăr Venizelos mai fin, declară că acordă toate drepturile Românilor și chiar un episcopat. Totuși, însă, pe hârtie. Dl Rallis, mai franc, nu acoră nimic, nici cu vorba, nici cu fapta. Unde este deosebirea? După noi, politica lui Venizelos este mai primejdioasă, de-

Deputații noștri în comisiile parlamentare.

În 24 Aprilie n. se va ceti în cameră rescriptul regesc, prin care se închide a treia sesiune parlamentară. După regulamentul camerei comisiunile parlamentare de până aci se disolvă și se aleg altele noi. Ziarul „Világ” are informații că în aceste comisiuni guvernul va da loc și câtorva deputați de ai noștri, deoarece cu ocaziunea desbaterii chestiunii românești în cameră primul ministru a recunoscut partidul național. În consecință alegerea lor se impune. Până acuma deputații naționaliști nu au mai făcut parte din comisiunile parlamentare, doar pe timpul coaliției li s'a mai rezervat pro formă un loc modest.

De Duminecă (12 Aprilie n.) a intrat în vigoare noua lege de presă. Ca să nu-i facem aci vre-un comentariu care ne-ar și provoca proces și amenzi, ne mărginim să reproducem declarațiile făcute ziaristilor de B. Sélley, locțiitorul procurorului general din capitală.

Noua lege de presă — a spus d. Sélley — înmulțește culpabilitățile, prin urmare dă și mai mult de lucru procurorului, care e nevoit să țină cel mai viguros control. Ce privește situația creată de noua lege, în primul rând ziarele vor fi asediate de nenumărate procese de calomnie și despăgubiri materiale. Mulți se vor bucura că ziarele se ocupă de ei, căci astfel vor putea reflecta la despăgubiri; justiția va fi chemată să micșoreze pretențiunile acestora. Părerea mea individuală e că noua lege de presă nu va aduce schimbări esențiale. Ziarele vor putea continua să scrie ca și până acuma, cel mult vor fi mai precaute în chestiunile de onoare. În primele luni negreșit ziarele vor avea o situație neclară, dar experiența le va învăța de ce să se țină...

(Prima experiență s'a și făcut pe spatele ziarului social-democrat „Népszava”, care pentru un articol apărut în numărul său de sărbători, a și primit, în baza legii noi, botezul primului proces de presă.)

„Le Matin” și România. În numărul ce ni-a sosit astăzi, marele ziar parizian „Le Matin” publică un vibrant prim-articol intitulat: „Un pays de culture française nous offre son amitié”. (O țară de cultură franceză ne oferă prietenia) și iscălit de d. Stéphane Lauzanne, care nu de mult a fost oaspele României.

Sub farmecul puternicelor impresii ce i le-a lăsat România, d. Lauzanne prezintă publicului francez dovezi surprinzătoare despre iubirea caldă, adâncă și constantă ce au avut-o totdeauna Românii față de Franța, față de cultura franceză. Puritatea și eleganța limbei franceze

vorbită de Bucureșteni, vitrinele din România împodobite de cele mai recente creații ale spiritului francez l'au uimit pe d. St. Lauzanne.

Articolul din „Le Matin” va duce o rază de lumină adevărată peste părerile ce le aveau Francezii despre România, în vreme ce despre brutală Bulgaria credeau că-i civilizatoarea Orientului și o prietenă de elită a Franței.

Ministrul Jancovich la monarhul. Ni se anunță din Viena: Ministrul de culte și instrucțiune **B. Jancovich**, care a petrecut sărbătorile Paștelor în Semmering, a sosit ieri aci, prezându-se azi la amiazi în audiență la monarhul. Ministrul a raportat M. Sale despre chestii bisericesti.

Convocarea delegațiilor. Monitorul oficial publică în numărul său de azi autografele monarhului către primii miniștri, austriac și ungar și către ministrul de externe, privitoare la convocarea delegațiilor pentru ziua de **28 Aprilie n.** Intreagă presa din Budapesta, dar mai cu seamă presa opoziționistă face pronosticuri asupra desbaterilor viitoarei sesiuni delegaționale, care — spun aceste ziare — vor fi foarte sgomotoase.

Vor provoca lungi și aprinse discuții mai ales noul credit de 420 milioane cerut de comandamentul marinei, dar mai cu seamă **chestia românească**, pe care în legătură cu evenimentele mai recente, delegații opoziționali vor încerca să o întrebuițeze împotriva guvernului și a ministrului de externe. Un interesant punct al expozeului ministrului de externe va fi „Cartea roșie”, care, după cum se știe, va cuprinde acte diplomatice privitoare la evenimentele din urmă ale războiului balcanic, prin ce contele Berchtold încearcă să-și dovedească loialitatea atitudinii sale față de regatul român. În discuție va fi adusă de sigur și chestia călătoriei deputaților independenți la Petersburg. Contele **Ioan Hadic** — după cum se anunță — va adresa o interpelație ministrului de război în chestia conflictului dintre ofițeri și casina regnicolară din Budapesta.

Primul ministru austriac va face în cursul sesiunii delegaționale o nouă încercare de împăcare între Cehii și Germanii din Boemia. În scopul acesta va petrece în Budapesta în cursul sesiunii delegaționale și președintele camerei austriace, **Dr. Sylvester**.

Monarhul cu toată probabilitatea va sosi la Budapesta în 27 cor., iar în 28 va primi în palatul din Buda delegațiile, mai întâi pe cea austriacă, apoi pe cea maghiară.

Chestia românească. Adunarea congregațională a comitatului **Baranya** — după cum se anunță din Pécs — s'a ocupat ieri, în legătură cu adresa societății „Emke” și a comitatului Pesta, cu chestia românească hotărând unanim trecerea la ordinea de zi peste aceste adrese și votând deplină încredere față cu politica de naționalitate a primului ministru contele Tisza.

Al treilea congres de pace. Tarul Rusiei a adresat reginei **Vilhelmina** a Olandei o scrisoare, urgînd convocarea congresului al treilea de pace în Haga. În urma acestei scrisori a țarului, ministrul de externe olandez a lansat o notă către toate puterile, rugându-le să-și numească delegații pentru al treilea congres de pace. În cercurile din Haga se crede că până la sfârșitul lui Aprilie toate puterile europene, precum și Statele-Unite din America și Japonia își vor numi delegații lor așa că comisiile pregătitoare se vor putea întruni în Haga încă la începutul lui Maiu. Punctul principal al ordinii de zi al congresului va fi introducerea **arbitrului obligator** pentru toate statele, adică puterile să se oblige, că în toate cazurile de conflicte să se adreseze congresului de pace din Haga și să reînnoiască hotărârea acestuia. Uniunea interparlamentară din Bruxelles a luat hotărârea pentru convocarea de urgență a congresului de pace, iar președintele lordul **Weardale**, membru al parlamentului englez s'a adresat deja în scopul acesta guvernului olandez. Lordul Weardale va călători în zilele apropiate la Haga, pentru ca și în persoană să urgiteze convocarea congresului.

Felicitări contelui Tisza de sărbători. Dela pribegitul conte Károlyi de peste Ocean a sosit prin cablu următorul fragment de moțiune:

— Adunarea maghiarilor din Cleveland salută cu însufletire opoziția și își exprimă disprețul față de Tisza și partidul lui cumpărat pe bani. (Urmează câteva semne de exclamare, care telegraful nu le-a putut reda.)

Masacrele dela Corița.

Parastase și meetinguri pentru martirii credinței românești. — Soc. macedoneană „Moloviște” și persecuțiile Aromânilor din Macedonia. — Delegația Macedonenilor la d. ministru de externe. — Intelesul depeșei dlui Venizelos. — Atitudinea guvernului și presei grecești față de bandele din Corița. — Presa bulgară și asasinatul dela Corița.

Arad, 15 Aprilie.

Pentru ziua de azi primim următoarele amănunte în legătură cu masacrarea fraților noștri din Macedonia:

Ieri Marți, la orele 10 dim. un parastas, organizat de societatea macedo-română, — a avut loc la biserica Sf. Gheorghe-nou din București, întru pomenirea regretatului părinte **Haralambie Balamace**, a fratelui său **Sotir Balamace** cât și a notabililor **Talabacu**, casierul comunității românești, **Vasile Fați** și **Baboianu**, asasinați mișelește la Corița în împrejurările cunoscute.

Au luat parte la parastas, în afară de membrii familiei Balamace în București un foarte mare număr de Români macedoneni cu d. **Dr. Leonte** în frunte, membrii coloniei albaneze, numeroși reprezentanți ai societăților studențești din București, cât și un mare număr de alți buni români aflători în București.

Serviciul divin a fost oficiat de arhiereul **Teofil Ploesteanu**, asistat de preotul albanez **Cealama**, cât și de mulți preoți din București cunoscuți ai regretatului părinte Haralambie Balamace.

După oficierea serviciului divin arhiereul **Teofil Ploesteanu** a rostit o mică cuvântare arătând meritele marelui român care a fost preotul Haralambie Balamace.

Corul bisericii intonează „Vesnica pomenire”.

D. profesor **Diamandi** ține în cinstea bisericeii o cuvântare care protestează contra măcelurilor săvârșite asupra părintelui Balamace, marele naționalist cât și a celorlalte. Aceste măceluri, spune dsa, nu se pot uita. Guvernul este dator să ia numai decât toate măsurile.

Să se știe însă că răbdarea poporului își are o margine și credem că Români macedoneni din Balcani au suferit prea multe până acum.

D. **M. Eftimiu** inginer: Cere ca guvernul să ia măsuri contra măcelurilor comise. Nu înțelege ce rost mai are o prietenie oficială cu Grecia când se comit asemenea asasinat.

D. **Cantili** negustor: Arată meritele familiei Balamace și roagă pe cei de față a nu pierde niciodată din minte pe ultimii martiri ai cauzei românești.

Parastasu a luat sfârșit la orele 11.

Un alt parastas pentru odihna sufletelor martirilor români asasinați mișelește la Corița, a avut loc Duminică la Constanța. Au asistat pe lângă membrii coloniilor aromâne și albaneze și numeroși cetățeni.

După terminarea parastasului ambele colonii s'au îndreptat spre sala cea mare a cinematografului „Palat” unde s'au redactat următoarele două telegrame:

Onor. guvernului regatului albanez la Durazzo:

Coloniile albaneză și aromână din Constanța, luând parte la oficierea unui parastas în catedrala orașului pentru odihna sufletelor martirilor frații Haralambie și Sotir Balamace și alți notabili, asasinați mișelește prin instigațiile episcopului Ghermanos, vă roagă prin noi să binevoiți a aviza la cea mai aspră pedeapsă contra numitului episcop și complicilor săi, aceasta spre

a se satisfacă sentimentul dreptății și inimile noastre adânc rănite.

Hristu Costea, Dabo Tănase, Dr. Mișea, Petru Vulcan, Anton Radu, N. Marcu, Zaharia Zamfirescu, Nicola Petre, Isail Loțo, Serafim, Nache Constantinescu, N. Cișmegiu, frații Fărpa, P. Miholescu, Tache Palaș, Gh. Cosma, Ioachim Cosma, Bandu Constantin Panu, Hristu Ciomu, Perdichi, M. Sterie, Dzoze, Caluș, Stavre Naum, Eftimiu, Jurca, Pandele Costea, Cera, Simion Neofit, Dumitru Marou, Avram Marcu, Mircea Zamfirescu, Pandele Traian, Aristide Iacob, Pandu Fundu, Ilie Cotta, Gh. Bi-ciola, Rizescu, Sotir Vasile.

Familiei Balamace

La Corița.

Azi toți Aromânii și Albanzii din Constanța, luând parte la parastasu oficial la catedrala orașului pentru odihna sufletelor martirilor frați Balamace și ceilalți a intervenit la onor. guvern al regatului albanez pentru cea mai aspră pedeapsă contra episcopului Ghermanos și complicilor săi asasini și vă roagă să primiți sincerele sale sentimente de condoleanțe.

Pentru comitetele coloniilor: Tănase Dabo, Hristu Costea, Petru Vulcan, Dr. Mișea, Ilie Cotta, Petre Gh. Radu, Anton Radu, Gheorghe Cosma, Sandri Ceroba, Rizescu, Sotir Vasile, N. Marcu, Perdichi Dzoze, Caluș, Isail, Loțo, Serafim, Nache C-tinescu, N. Cișmegiu, Miholescu, T. Palaș, G. R. Cosma, Bandu, Stavre Iaum, Eftimiu.

Meetinguri de protestare.

Mâne, Joi, va avea loc în București în sala „Dacia” o mare întrunire de protestare contra asasinatelor dela Corița. La această întrunire vor lua cuvântul dnii: **Bogdan-Duică**, **V. Arion**, **Murnu**, **Dr. Leonte** și **I. Grădișteanu**.

Cine sunt celelalte victime?

Alaltăieri după amiaza arhimandritul **Fotie Balamace** din București a primit o telegramă din partea dlui **Burghilea** ministrul României la Durazzo, prin care este vestit că celelalte trel victime ale asasinatelor dela Corița sunt **Vasile Talabacu**, casierul comunității românești dela Corița, **Vasile Fați** și **Baboianu**, ambii negustori din localitate.

Aromânii persecutați și de Sârbi

Adunarea generală a societății macedonene „Moloviște” din București ținută Duminică în localul hotelului Bruxelles a însărcinat noul consiliu al societății să facă demersuri pe lângă legațiunea sârbă din București relativ la persecuțiunile suferite de Aromânii din Macedonia și în special din Moloviște, din partea autorităților sârbești.

Delegația Macedonenilor la d. ministru de externe al României.

Luni la orele 12 comisiunea delegată de soc. „Macedo-română” din București s'a prezentat din nou dlui ministru **Porumbaru** în chestia masacrelor dela Corița.

D. ministru de externe a primit foarte bine pe membrii comisiunii și le-a comunicat că nimic nou nu s'a mai primit din partea guvernului dela Atena.

Guvernul dela Durazzo a trimis o nouă telegramă în care se anunță că mitropolitul **Ghermanos** cât și cei cari se vor mai prinde că au luat parte activă la asasinatela dela Corița — vor fi dați în judecata Curții marțiale.

D. ministru **Porumbaru** a mai arătat celor de față că d-sa personal va face tot posibilul — după ce totul va fi lămurit — ca guvernul grec să dea satisfacție și să intervie pentru restabilirea ordinii.

Cine a făptuit asasinatela din Corița?

D. **C. Mille**, directorul „Adevărului” din București aducând la cunoștința dlui Venizelos emoția provocată în România de asasinatela din Corița, acesta a răspuns prin următoarea telegramă:

„Suntem tot atât de dureros impresionați ca și d-v. de evenimentele tragice dela Corița. Este nebunia criminală a unor indivizi trespasabili,

cari au semănat atâtea nenorociri în mijlocul populațiilor pacifice.

Acțiunea acestor indivizi este dezaprobată cu aceeași energie și la noi ca și la d-voastră”.

Această telegramă a primului ministru al Greciei, pare, la prima vedere fără înțeles.

Ce însemnează afirmația că evenimentele tragice dela Corița sunt o nebunie criminală a unor indivizi irresponsabili? Și pentru ce acțiunea acestor indivizi ar fi dezaprobată cu aceeași energie în Grecia ca și în România? Oare este vorba de guvernul provizoriu al Epirului autonom, de acțiunea și de isprăvile lui? Șeful acestui guvern Zografos este un „individ irresponsabil”?

Ziarele grecești sosite cu ultimul curier din Atena și care poartă data de Mercuri și Joi 26 și 27 Martie, cuprind amănunte cari luminează depeșa dlui Venizelos.

Atacul în contra Coriței, n'a fost pornit de către guvernul provizoriu al Epirului, cu ajutorul așa numitelor batalioane sacre. Atacul în contra Coriței, care a provocat cunoscutele masacre, a fost făcut de o bandă izolată, care a operat sub conducerea unui domn Busios, originar din Serfige și fost deputat în parlamentul otoman.

Ziarul oficios Patris vorbind de ororile săvârșite la Corița, după ce spune că acest Busios a făcut „o acțiune neavând nici o legătură nici cu Epirotii, nici cu guvernul acestora, nici cu guvernul responsabil ai Greciei, ci numai ca să-și ridice lui un pedestal, calcând peste cadavre și semănând victime în drumul său”, — îl numește aventurier criminal și denunță chiar activitatea lui din parlamentul turcesc.

Ziarele grecești vestejesc cu atât mai aspru actul criminal săvârșit de acest Busios, cu cât, în timpul ce el ataca Corița, guvernul Epirului era în tratative cu guvernul Albaniei și nu încapă îndoielă că cele petrecute la Corița, au influențat în rău mersul acestor negocieri.

Iată dar care este înțelesul telegramelor dlui Venizelos și cum judecă și califică cercurile politice dela Atena crimele săvârșite la Corița.

„Gazeta di Venezia” află din Atena: Cercuile competente grecești declară că indispoziția actuală în România din cauza masacrării unor Aromâni la Corița e foarte regretată de ele. Se accentuează că Venizelos pune un preț foarte mare pe prietenia României și vrea să o păstreze cu cea mai mare sinceritate. Guvernul grec nu poate fi făcut nici direct, nici indirect răspunzător pentru tratamentul Aromânilor din Corița. Dacă se susține că cei câțiva Aromâni au fost omorâți de soldați greci regulați, atunci nu poate fi vorba decât de dezertori, cari, ca și ofițeri intrați în rândurile răscolitelor, vor fi trași la răspundere, dacă se vor întoarce în Grecia.

Presă bulgară și asasinatul din Corița.

Incidental dintre România și Grecia, preocupă întreaga presă bulgară.

Ziarele aduc aminte României de cuvintele poetului Ovidiu: „Timeo Danaos et dona ferentes” (Mă tem de Greci chiar când îmi aduc daruri.)

România trebuie să se ferească de Greci, inamicii săi din vremile cele mai vechi.

Cel mai bun răspuns — spun ziarele bulgare — la atrocitățile din Corița, ar fi rechemarea generalului Coandă și desinteresarea României în chestiunea egeică.

(Alte amănunte în nrul nostru de mâine. — N. R.)

ORONIOA ȘCOLARĂ

Notițe despre începutul școlii române de dincoace de Carpați.

(Sfârșit).

III.

Credincios hotărârii de a da la sfârșitul fiecărei epoci și o schiță a manualelor școlare, ne oprim puțin și aci. Neavând deocamdată școlii în înțelesul strict al cuvântului, nici de manuale în forma de azi nu poate fi vorba.

Înțelegând sub manual didactic acea carte, din care instructorul propune elevilor pe lângă cețit, scris și elementele culturii vremii aceleia; apoi în acest period trebuie să le confundăm cu primele noastre cărți bisericești. Deocamdată tipărite nu avem, căci Guttenberg descoperire teascurile de tiparniță numai la 1540; le-am avut, însă, mult înainte de acest an în manuscrise. Bazat pe o aserțiune a Papei Inochentie IV (1243—1258) de cuprinsul, că Românii ar fi avut liturgia tradusă încă din veacul al XII; Șaguna este de părerea, că noi am avut în manuscrise unele cărți bisericești și de rugăciuni, mult înainte de inventarea tiparului*). Aceasta este cu atât mai verosimil, căci s'a păstrat până bine de curând, obiceiul de a scrie cărțile bisericești cu mâna și astfel a le preda destinației. Se mai află și astăzi în uz atari cărți scrise cu mare migăleală de călugări, preoți și donate sf. bisericii. Astfel în ce privește traducerea primelor noastre cărți, datul tipăririi de multe ori este un lucru puțin important.

La întrebarea, *cu ce fel de litere s'au scris acele cărți*, răspundem tot cu Șaguna. După desbinarea bisericii creștine în răsăriteană și apuseană; mai mult împrejurărilor geografice, astfel politice, noi am rămas sub cea din urmă. Biserica ortodoxă pentru a-și păstra pe Români, nu vede cu ochi buni literele latine, cari ne-ar fi putut atrage în sferile latinității, prin urmare spre biserica apuseană. Literele latine folosite de stăpânirea mirenească dușmănoasă nouă devenită și prin aceasta odioasă pentru Români. Astfel primele noastre cărți bisericești și de rugăciune trebuie să se fi scris cu un amestec de litere grecești și slave, preponderând tot mai multe slavonele, pentru că redau mai fidel unele sunete românești. Așa am ajuns la *cirile* nu numai în scrierea cărților bisericești, ci și în corespondență¹⁾.

Cât privește limba vorbită în mănăstiri, astfel și limba cursurilor preoțești, încă nu se amintește nimic. Cunoșcând, însă, împrejurările de atunci, putem face unele deducții aproape sigure. Putem afirma, că limba bisericească era și limba de predare a acelor cursuri, care la rândul său se schimba odată cu dominațiunea politică: greacă, slavonă și iarăși greacă, de care ține cont și *imigrarea călugărilor*.

Este lucru știut, doară, că multime de călugări erau străini; vedem aceasta și din cazul mănăstirii din Maramurăs, căreia patriarhul Antonie II îi impune de igumen pe Pahomie, un călugăr din anturajul său. *Nimic mai firesc, decât călugării străini, imigrați — prin contactul cu poporul — au fost constrânși să învețe românește; iar candidații de popie, pentru executarea cultului divin, trebuiau să învețe limba uzitată în biserică*. Avem, deci, aproape totdeauna două limbi în mănăstiri.

Aserțiunea aceasta o confirmă existența mai multor lexicoane, ce ni s'au păstrat de pe acele vremuri. Cunoaștem până acum nu mai puțin decât douăsprezece lexicoane slavo-române²⁾, dintre cari unul din sec. XVI. Că, de fapt, acele vocabulare slavo- sau sârbo-românești, se întrebuntau în biserică, ne-o dovedește chiar și numele ce li se dă.

¹⁾ Șaguna op. cit. pg. 69.

²⁾ Op. cit. pg. 72—73.

³⁾ G. Crețu: „Mardarie Cozianul, Lexicon slavo-românesc. București. Ed. Acad. r. 1910. pg. 22.

Așa descoperitorul „Fragmentului dela Belgrad”, E. Catuzniacki, în lucrarea sa „Archiv für slavische Philologie, XVI” îl numește: „...ein Kirchenslavische Vocabular...”³⁾ „Fragmentul Cipariu” din sec. XVII, aflat în biblioteca ilustrului latinist, însuș Cipariu l'a numit: „Vocabular biblic sârbesc-românesc”⁴⁾.

Aceste vechi dicționare — ca și manuscrise — erau răspândite și prin mănăstirile de dincoace de Carpați. Dovadă, afară de „Fragmentul Cipariu”, ne mai servească faptul că „Lexiconul lui Michai, 1672”, ce se păstrează în muzeul național din București, a fost cumpărat dela un preot ardelean⁵⁾.

IV.

Sute de ani așa s'a scurs umila viață a strămoșilor noștri între cele mai mărețe condiții de trai. Părăsiți de orgolioșii lor părinți, aici, la poarta Europei, rând pe rând i-au strivit oardele barbare răscolite de foame și pofta de jaf de prin nesfârșitele pustiuri ale Asiei. Abia trecea o haită de „câp-câni” — cum îi mai pomenește cu groază tradiția —: bieții refugiați prin ascunzișurile codrilor porneau la vale, unde aflându-și acareturile scrumate, cu străduința furnicii, repede le înălțau, ca pe când vor fi isprăvite și lanurile coapte, din nou să verse pustiul alt roi de lăcuste flămânde. Așa ne-au călcat pe rând: Hunii, Goții, Longobarzii, Tătarii etc., ne mai amintind lenta espanziune a Slavilor, din a căror pat de dragoste, abia curând ne-am recules cu adânci leziuni spirituale și corporale.

Astfel nici nu se poate vorbi despre o cultură pe aceste plaiuri de mult, dela cultura romană și până în zilele noastre. Încă și în veacul al XVII, scriitorul Freiburger, spune, că din cauza împrejurărilor de tot vitrege, între Valahi, abia s'ar afla om, care să știe ceți și scrie⁶⁾.

Deși spusa numelui scriitor este exagerată, totuși ușor ne putem închipui ce va fi fost înainte de sec. XVI, dela care dată reformațiunea apropiindu-se de noi cu gânduri viclene, tănuite a influențat introducerea limbii naționale în biserică și de când aflăm urme de unele școlii românești.

La 1686 supremația turcească fu distrusă de Habsburgi; principele ardelean luptase alături cu păgânul. Se năruiește influința principatului transylvan, care a fost cel mai fervent ocrător al reformațiunii; astfel decade protestantismul după o prosperare de aproape 200 ani și prinde a se reînălța catolicismul. Românii scapă de dragostea calvinilor și apucă în brațele catolicilor. Cu 1700, anul unirii cu Roma, se deschide al treilea period în viața școlilor române. — Despre toate aceste la timpul său!

Tr. Mager.

Știrile zilei.

Un grav conflict între Statele-Unite și Mexico.

Berlin. — Intre Statele-Unite și Mexico a izbucnit un grav conflict. În săptămâna trecută un detașament de soldați americani cari au debarcat în Tampico pentru ca să se aprovizioneze cu oleu, au fost deținuți la ordinul comandantului garnizoanei mexicane din localitate. Protestând contraadmiralul flotei americane Mayo împotriva acestei proceduri, soldații americani au fost puși iarăși în libertate. Contraadmiralul Mayo a pretins însă și satisfacție pentru deținerea soldaților americani. Președintele mexican Huerta a cerut scuze pentru acest incident, dar după o consfătuire mai lungă cu membri guvernului său a refuzat să dea și salutul steagului Statelor-Unite prin 21 de împușcături de tun. În urma acestora guvernul american a

¹⁾ Tot acolo pg. 23.

²⁾ Tot acolo, pg. 24.

³⁾ G. Crețu, op. cit. pg. 40.

⁴⁾ Dobrescu, Fragmente, pg. 64.

Knapp Sándor, Arad

instituit de vopsitorie, curățire chimică și spălarea cu aburi a albiturilor.

Local de primire: colțul străzilor Weitzer János, și Kazinczy.

Stabilimentul: strada Magyar nr. 26. — Comenzile din provincie se execută prompt și conștiințios.

Ka 1247

Atelier pentru vopsirea hainelor în cele mai noi culori moderne, după model. — Curățitorie chimică de haine, în mod uscat. — Curățitorie și vopsitorie de dantele, perdele de dantele, pânuri de păr, covoare, stofe de mobile, mănuși etc.

Experiență îndelungată în strălănitare.

trimes un ultimatum de 24 de ore guvernului mexican. Totodată întreaga flota din marea atlantică a Statelor-Unite a fost comandată în fața portului Tampico. La 21 vase de război a Statelor-Unite se află deja în fața portului Tampico.

După cum anunță o telegramă din Washington președintele va aplica forță numai în cazul extrem.

Reprezentantul guvernului mexican în Washington, Algara a adus Sâmbătă la cunoștință secretarului de externe al Statelor-Unite Bryan că Huerta e aplicat a da salutul vasului american „Delphin” dar cu unele condiții privitor la formalitățile acestui salut. Bryan a declarat că nu primește nici un fel de condiție. Prietenii lui Huerta din Washington recunoscând seriozitatea situației l-au sfătuit pe cale telegrafică pe teza situației l-au sfătuit pe cale telegrafică să satisfacă cerințele guvernului american.

Știri despre o afirmativă vizită a Tarului în România.

Viena. — „Neue Freie Presse” primește din București știrea, că în cursul toamnei tarul însuș va reîntoarce la Sinaia vizita ce i-a făcut-o familia princiară română. Știrea aceasta deși venită din cercurile înalte, nu a putut fi până acum controlată.

Noul guvernor al Coriței.

București. — Cunoscutul albanez Pandeli, care trăiește în București, a fost numit guvernor al Coriței. Numirea dlui Pandeli a urmat conform dorinței guvernului grecesc, și se speră că noul guvernor îi va succede să restabilească în curând stări pacifice în ținutul Coriței.

Durazzo. — Noul guvernor al Coriței, Pandell a plecat spre Corița. El are misiunea să pacifice teritoriul de sub sfera lui de activitate. În același timp au plecat de aici mai multe detașamente mai mici de jandarmi și trupe regulate spre Corița.

Un preot numit atașat militar.

Roma. — O telegramă din New-York vestește că părintele Franz Feinder, capelanul armatei americane a fost numit atașat militar al Statelor-Unite la Tokio.

Domnitorul Albaniei e ferm hotărât să procedeze cu forța față de revoluționari.

Durazzo. — Organizarea și înarmarea miliției albaneze continuă. Domnitorul Albaniei e ferm hotărât să procedeze cu forța față de revoluționari, punându-se însuș în fruntea armatei sale pentru a restabilească ordinea și liniștea pe teritoriul albanez, încredințat lui de către marile puteri.

Londra. — Ziarele engleze anunță că domnitorul Albaniei va lua în zilele cele mai apropiate titlul de rege. Domnitorul a elaborat în înțelegere cu guvernul albanez o proclamație, prin care va face cunoscut poporului albanez că primește titlul de rege al Albaniei. Proclamația se va publica încă în cursul acestei săptămâni.

Vizita împăratului Wilhelm la București.

Viena. — O telegramă din București anunță că ambasadorul german de acolo a declarat că nu are până acum oficios nici o cunoștință despre o vizită a împăratului Wilhelm în capitala română. Probabil însă plecarea la Corfu a ambasadorului german din Constantinopol, Wagnheim să fie în legătură cu o eventuală călătorie a împăratului german la București.

Intrevederea din Abbazia.

Abbazia. — Intre contele Berchtold și marchizul Di San Giuliano a avut loc azi înainte de amiază dela orele 10 până la 12 o consfătuire în salonul ce zace între departamentele locuite de cei doi miniștri în hotelul Stefanie. Ambasadorii Avarna și Mérey precum și șefii de secții au făcut în același timp o excursie mai mare cu automobilul. După unele informații consfătuirea din urmă va avea loc Sâmbătă, miniștrii vor pleca însă probabil Duminică dimineața din Abbazia. Se afirmă că secretarul ambasadei austro-ungare, contele Walterskirchen ar fi declarat că după terminarea consfătuirilor ambii miniștri vor da un comunicat oficial, prin care vor informa opinia publică despre materia și rezultatul consfătuirilor.

Azi la amiază contele Berchtold a dat un dejun în hotelul Stefania, la care au luat parte și autoritățile din Volosca. După amiază marchizul Di San Giuliano a primit foarte cordial la sine pe ziaristi, declarându-le însă că nu le poate acorda nici un interview.

După amiază a avut loc în onoarea diplomaților în vila din Abbazia a ambasadorului american baron Hengelmüller un „garden party”.

Seara a avut loc un prânz în hotelul Stefania, la care afară de diplomați au luat parte și autoritățile din Abbazia și Volosca.

Bulgaria comandă puști la fabricile austro-ungare.

Viena. — După știrile dela bursa de aici Bulgaria a comandat la fabrica de puști austriacă puști în valoare de 10 milioane franci. La locurile competente se declară această știre de prematură. Fapt e însă că Bulgaria a început deja tratativele în scopul acesta cu fabrica austriacă.

Vizita regelui Angliei la Viena.

Viena. — Din cercurile bineinformate se anunță că regele Gheorghe al Angliei îl va vizita în cursul aceste veri pe M. Sa monarhul Francis Iosif.

Vizita țarului la Londra.

Londra. — Standard e informat că țarul Rusiei va sosi în prima săptămână a lui August la Londra pentru ca să-i facă vizită regelui Angliei.

Un nou incident la granița germano-rusă.

Königsberg. — Luni, a doua zi de Paști vre-o câțiva pescari germani au fost aruncați de furtuna mării pe malurile rusești. Soldații de graniță ruși au impuscat asupra pescarilor naufragiați. Un pescar a murit iar 6 grav răniți au fost transportați în spitalul din Libao.

Guvernul german a cerut energice explicații guvernului rusesc.

Italia a trimis arme în Albania.

Durazzo. — Acum două zile vase de război italiene au adus 10.000 de puști și munițiuni corespunzătoare pentru armata albaneză.

INFORMAȚIUNI.

Ierusalimul.

Arad, 15 Aprilie 1914.

De două mii de ani tragedia Ierusalimului (Ierusalaim = cetatea păcii) preocupă mintea învățaților și sufletul artiștilor: unii l-au studiat, alții l-au cântat și misterul credinței a rămas nealterat după cum zice Scriptura.

Căderea Ierusalimului a prevestit-o încă profetul Ieremia în urmă, în Testamentul vechiu sunt numeroase aluzii la căderea cetății, până în cele din urmă Christos a profetizat categoric: „Adevăr, adevăr grăiesc vouă, piatră pe piatră nu va rămâne” — înțelegând sub biserică întreg orașul „care bate cu pietrii și ucide profetii trimiși lui...”

Cu 70 de ani mai târziu s'a împlinit profeția: Titus a făcut cetatea una cu pământul — după cum scrie istoricul Flavius — încât „străinul trecând pe acolo nu ar mai fi știut că au locuit oameni”. Împăratul Adrian a șters și numele orașului zidit de nou, botezându-l: Aelia Capitolia, ca să-i piară amintirea trecutului. Deși în urmă s'au ivit „prooroci mincinoși”, cum a fost rabbi Ben Akiba, care prezinta poporului pe un oarecare Barkochba, ca pe un nou Messias mântuitor al cetății — trupele lui Severus au reprimat ori ce mișcare.

Iulian Apostatul a încercat în urmă să zidească templul dăruitat al lui Solomon cu ajutorul bănesc al Romanilor, dar munca a fost zădărnicită, căci precum îl înștiințează tribunalul Ammelius Marcollinus pe împărat: „...pe când se așeza piatra, globuri de flăcără mistuitoare (metuendi globi flammorum) au izbucnit de lângă fundamentul templului, făcând cu neputință continuarea lucrului... astfel s'a întrerupt zidirea”.

Mai târziu, când religia creștină a fost recunoscută și îmbrățișată de stat, Constantin cel Mare ridică (pe la 325) o biserică deasupra sfântului mormânt. Cu vremea creștinii au început să privească cu sfințenie la orașul urgisit de mai înainte, căci „acum nu mai era orașul unde a pățimit Christos, ci unde a câștigat mântuirea și și-a lăsat urmele pământene” — cum spune Torquato Tasso în poemul său.

Apoi când islamul a ocupat orașul sfânt în anul 637, creștinii mai cu seamă s'au simțit jigniți în pletatea lor. Și secole de-a rândul au urmat cruciadele, când recucerindu-l, când pierzându-l, până când în cele din urmă mohamedanii s'au făcut definitiv stăpâni pe oras.

Astăzi Ierusalimul nu e nici al osmanilor, nici al creștinilor — cu atât mai puțin al ovreilor, cari visează să-și creieze din Palestina o țară a lor. Orașul stă sub protectoratul marilor puteri, în frunte cu un mutesariff turc, ceea ce însă nu împiedecă libera exercitare a culturii creștine. Mai toate religiile creștine au biserică în oras, unde credincioșii din depărtări mari vin în pelerinaj la locul sfânt să se împărtășească cu sfințele talne.

La inițiativa M. Sale reginei poete a României vorba să se zidească în Ierusalim și o biserică românească, spre mărirea neamului nostru îmbrăcat, care pătimește cu Christos în săptămâna patimilor și numai în lege mai află mângâiere și în trecut speranță pentru un viitor mai bun...

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: scăderea temperaturii, vânt, în unele locuri plo.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, vânt rece.

Temperatura la amiază a fost: 9.8 C.

Pentru monumentul Vlaicu. (Colecta avocatului Dr. Ioan Popovici din Orșova):

Dr. Ioan Popovici, avocat în Orșova și soția, 20.— George Mioe, comerciant în Orșova, 5.— Vera Mioe 5.— Petru Borțun, magistrul silvanal în Orșova, 10.— Pavel Pascu, primforestier în Orșova, 5.— Ștefan Vior, oficiant în pensiune, Orșova, 5.— Constantin Dure, preot, Orșova, 5.— Spiridon Giurginea, oficiant, Orșova, 5.— Dr. Arsenie Micu, avocat, Orșova, 5.— Iovan Andrievici, otelier în Orșova, 4.— Dimitrie Cojocariu, oficiant, Orșova, 2.— Nicolae Stoica, adiunct de primar, Orșova, 2.— Ioan Bălinton, otelier în Orșova, 5.— Alexandru Diae, proprietar, Orșova, 3.— Suma 81 cor. (zic optzecișuna coroane.

Listă de subscripție întocmită la 29 Dec. 1913 cu ocazia sfințirii Bisericii din com. Racova județul Bacău prin colectantul d. P. Bogdan: D. Gh. Marcu, avocat, fost primar, Dorohoi, Lei 4.— Gh. Șentea, învățător com. Racova-Bacău 2.— N. Hangan, institutor com. Roznov jud. Neamțu 2.— Preot T. Zotta, protoereu al județului Bacău, 3.— Preot C. Țițaru, com. Blăgești, jud. Bacău, 2.— Preot Borcea, com. Racova-Bacău, 4.— Ion Radu Focșa, agricultor, com. Racova-Bacău, 2.— Gh. Daianu, farmacist, com. Buheși, jud. Neamț, 14.— Dr. V. Boicescu, medic de spital, com. Ștefanesti-Botoșani, 10.— Preot I. Vlădeanu, com. Letea-Bacău, 2.— Preot Ioachim Filimon, com. Blăgești-Bacău, 5.— C. Grigoriu, controlor agronom str. justiției Nr. 3 Bacău, 6.— Vasile Pop. Fundătura Grivița Nr. 10, București, 2.— Alex. Dediu, controlor agronom, com. Ghidigeni jud. Tutova, 2.— Teodor Mândru, controlor agronom, com. Tepeu, jud. Tecuci, 1.— Mariu Berechet, controlor agronom, com. Moșoia jud. Argeș, 2.— Nic. Dascalescu, controlor agronom, Casa centrală a băncilor populare, București 1.— Ioan D. Bistreanu, agronom-șef, Casa Centrală a băncilor populare București 1.— Preot C. Pruncu, piatra-Neamțu, 2.— Total Lei 67.—

Colecta preotului Dumitru I. Popa din Comlăuș. Dr. Vasile Cucu, medic, Comlăuș 10.— Virgil Mihulin, preot, Comlăuș, 2.— Ioan Mladin, inv., Comlăuș, 2.— Ioan Funariu, inv., Comlăuș, 2.— George Bughiu, inv., Comlăuș, —20. Vasile Brădean, Comlăuș, 1.— Romulus Bogoieviciu, cassar Siria, 1.— Ioan Albici, Covășint, —50. Dna Stana I. Popa, preut. v. d., Săliște, 1.— Nicolae Popa, comerciant, Păuca, 1.— Ioan Popa, funcț. com., Săliște, 1.— Mărioara Lipovan născ. Popa, Chirechiu, 1.— D-soara Constanța Popa, cl. IV civ. Săliște, 1.— Dumitru I. Popa și soția, preot, Comlăuș, 5.— Total Cor. 28.70.

Hotărârile luate de studenții universitari din București. Intruniți Duminică la universitate, studenții din București au votat următoarea moțiune:

In chestia piesei „Se face ziuă”.

Având în vedere retragerea piesei „Se face ziuă”; considerând că am fost induși în eroare de scrisoarea deschisă a dlui Bărsan și de promisiunea formală a dlui director al Teatrului Național, că piesa se va reprezenta după restabilirea dlui Manolescu care, se zice, era bolnav;

Remarcând contradicția dintre d. director al teatrului care afirmă că din cauza dlui Manolescu piesa s'a retras și declarația dlui Bărsan asupra corectării piesei;

Edificați pe deplin când spunem: Mâna dlui Bărsan a fost forțată să semneze o scrisoare

ce nu aparține convingerilor d-sale și piesa este stearsă pentru totdeauna de pe afișul Teatrului Național;

Apreciind netemeinicia motivelor întrebuintate pentru a exprima un neadevăr;

Protestăm împotriva faptului de a-și impune pe scena Teatrului Național Austria dorințele sale.

Nu îngăduim ca vederile unei politici ce în totdeauna a lovit dureros în ființa românească, să răpească sufletului românesc și puțința de ușurare în plânsul de amărăciune a silnicilor la care a fost supus.

Protestarea noastră conștientă și întemeiată, asigurăm că nu va rămâne platonice, și dacă în prima săptămână după Paști piesa „Se face ziua” nu se va reprezenta, vom ști, sprijiniți pe opinia publică, să ne afirmăm punctul nostru de vedere — și mijloacele sunt multiple — în chip cât mai eficace.

In chestia atrocităților din Albania.

Atrocitățile continue și actele de cruzime din zilele acestea care lovesc în frații noștri subjugăți din Macedonia.

Trecând peste sălbăticia brutală a trupelor grecești, ne simțim dureros răniți prin loviturile și ingenuncherea neamului nostru din Albania.

Ținând seama de nesiguranța în care stau zilele fraților noștri de acolo;

Reclamând satisfacție pentru crimele săvârșite prin omorirea celor doi frați Balamace și a altor trei fruntași din Corița.

Cerem guvernului să intervie energie pentru a garanta viața Românilor macedoneni și libera lor dezvoltare culturală prin școală și bibliotecă românească.

In chestia studentului Mândăchescu.

Convinsi că vina lui Mândăchescu e numai că a instrăinat pașaportul; că instrucția e terminată; că menținerea lui în arest e numai un act de simulare al guvernului față de Unguri în chestia atentatului dela Dobrița care influențează justiția și utilizează pe Mândăchescu drept unealtă a intereselor sale sacrificându-i libertatea;

Protestăm împotriva justiției care se joacă cu cinstea și libertatea unui coleg al nostru de hatârul guvernului iar nu al dreptății, și cerem liberarea lui pe cautiune morală sau materială.

Declarăm că suntem gata să proclamăm greva generală universitară, când pentru motivele enunțate mai sus, colegul nostru nu va fi pus în libertate.

Indoita crimă a unei nebune. Orașul București se află sub impresia unei crime din cele mai îngrozitoare. Doi copii nevinovați au fost unul ucis iar celălalt rănit mortal de mama lor, într'un acces de nebunie.

Să istorisim faptele.

În strada Franzelari Nr. 21 locuiește d. inginer Dimo, dela ministerul lucrărilor publice, cu soția sa Polixenia, — în vrâsta de 30 ani, fiica generalului Gheorghiu, — și 3 copilași, o fetiță de 12 ani, Anișoara, și doi băieți mai mici. Dna Dimo suferă de mai mulți ani de nervi. Boala atinse chiar marginile cari impun internarea. Dar familia sa s'a opus și sotul a făcut imprudența să cedeze.

Rezultatul e crima de Duminecă.

După plecarea dlui Dimo, de dimineață, mama a chemat pe copii în casă, la cafea. Cea dintâi care și-a părăsit jocul, în curte, a fost Anișoara și ea fu prima victimă. Un glonte de revolver îi găuri fruntea. Se crede că fetița a fost lăsată câteva momente să bea cafeaua, căci s'a găsit ceașca pe jumătate.

După ce și-a rostogolit, copila moartă sub masă, mama a ieșit în curte. Unul din băieți, Ticu, tocmai venea atras de sgomot. Când a văzut-o cu revolverul în mână el a înghețat pe loc, apoi s'a rugat să nu-l omoare. Dar ea-i trase un glonte în tâmplă. Ticu căzu sub bolta de vită din curte.

Al treilea copil, care se uita la poartă cum se joacă niște copii în stradă, o luă la fugă. Din fericire atunci sosea servitoarea pe care stăpâna o trimise d'acasă ca să-și poată săvârși crimele fără piedecă.

Servitoarea și copilul se strecurase până în bucătărie, unde se încuiară și unde au și fost găsiți pe urmă.

După aceea nebuna și-a pus pălăria și s'a dus în Fundătura Mărcuța 23 unde locuise altădată și unde o descoperi după cercetări poliția avizată de vecini.

— I-am ucis fiindcă aveam necaz pe bărbatul meu... a declarat ea vorbind apoi fără șir. A fost dusă la Șuțu.

Vă închipuiți durerea inginerului Dimo, când i s'a comunicat vestea. Sosit acasă, a căzut într'un lung leșin.

Starea celui de al doilea copil e disperată. Luni la orele 10 dimineața el vețuia încă iar medicii nu dau speranțe de scăpare.

Alegere de notar în comuna Bucium. Primim următoarele: Vineri în 10 l. c. a avut loc alegerea de notar în comuna Bucium (com. Alba-de-jos). Dintre cinci concurenți a fost ales cu unanimitate d. **Aurel Hulea**, fiul părintelui Aurel Hulea din Galda-inferioară. Alegerea a decurs în cea mai perfectă ordine; lucru cam neobișnuit în administrația noastră.

Premiul Riberi. Se apropie al 13-lea concurs al premiului *Riberi*, deschis de Academia de medicină din Turin.

La concursul pentru acest premiu pot lua parte lucrări privitoare la ori ce parte a științei medicale, cu condiția ca ele să însemne un progres în această ramură a științei omenești.

Lucrările vor fi inedite sau imprimate. Cele inedite vor trebui să fie scrise cu mașina în italianește, latină, franceză, engleză sau germană. Cele imprimate vor trebui să fie editate dela 1911.

Autorii sunt invitați să arate mai cu seamă în scrisoarea cu care vor trimite lucrarea, părțile esențiale din opera lor sau concluziile asupra cărora vor crede de cuviință să atragă, în particular, atențiunea Academiei.

Lucrările vor trebui să fie prezentate cel mai târziu până la 31 Decembrie 1916.

Directorul Burgtheater-ului din Viena. În ziua de Paști conducătorul provizor Thinig a fost numit director al Burgtheater-ului.

O scrisoare a lui Calmette. În presa ungurească s'a publicat o ciudată scrisoare a lui Calmette. Această scrisoare a șef-redactorului dela „Le Figaro”, e adresată unui anumit Lipscher, pe care Calmette l-a încredințat cu reprezentarea în Țara Ungurească, a ziarului de sub conducerea sa. Acestei scrisori îi urmează un document al administratorului dela „Figaro” către acelaș domn Lipscher, căruia îi aducea la cunoștință că provizia pentru articolul despre Politică, Societate și Băi va fi redusă dela 30 la 25 procente.

Cine e acest domn Lipscher o știm noi destul de bine. El l-a preamărit în „Le Figaro” pe „cel mai mare panamist al Europei” (fostul prim-ministru Lukács) și i-a cântat mereu osanale, pentru cari ziarul „Le Figaro” a primit 40.000 coroane.

Aceste scrisori aruncă o urită lumină peste țara noastră, care prin mijlocirea unui comerciant ovreu, care e d-nul Lipscher — își cumpără pe bani grei laude, pentru a zăpăci opinia publică și lumea pe care o despoaie.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 15 Aprilie.

Grâu pe Aprilie	12.52
Grâu pe Maiu	12.39
Grâu pe Octomvrie	11.36
Secară pe Aprilie	10.38
Secară pe Octomvrie	8.68
Ovăș pe Aprilie	7.75
Ovăș pe Octomvrie	7.77
Porumb pe Maiu	6.86
Porumb pe Iulie	6.89

România agricolă în 1913.

Ministerul agriculturii și domeniilor publică cifrele definitive privitoare la întinderea culturilor și la producțiunea obținută anul trecut în întreaga țară. Din acestea reiese că suprafața totală cultivată în 1913 a fost de 6.003,520 hect. inclusiv fânețele, viile și livezile de pruni, comparativ cu 6.107,038 hect., din an. 1912, cu o micșorare deci de mai mult de 100,000 hect. pentru anul 1913.

Pentru anul trecut exploatațiunile marilor agricultori (dela 100 hect. în sus) au reprezentat o întindere de 1.696,906 hect. sau 28.27% din totalul suprafeței cultivate, pe când ale micilor agricultori (exploatațiuni mai mici de 100 hect.) de 4.306,614 hect., sau 71.73% din total.

Cerealele singure (grâu, secară, orz, ovăș, porumb, meiu), s'au cultivat pe o suprafață de 5.001,041 hect., ceea ce reprezintă 83.30% din suprafața totală cultivată în 1913, producând o cantitate de 93.670,669 hect. diverse cereale, din cari 40.406,868 hect. porumb, 29.332,183 hect. grâu, 12.382,207 hect. ovăș și 9.634,207 hect. orz. În 1912, suprafața cultivată cu cereale a fost de 5.187,554 hect., cu o producțiune totală de 84.664,296 hect.

Oleaginoasele și textilele (rapită, in, cânepă, floarea soarelui) s'au cultivat pe o suprafață de 118,715 hect., dând o producțiune de 1.130,106 hect. sămânțe și 37,512 chintale metrice fuior de in și cânepă.

Leguminoasele (fasole, mazăre, linte, bob, cartofi) au ocupat cu diverse culturi o suprafață de 78,345 hect., după care s'a obținut în total, 2.407,949 hect. fasole, mazăre, linte și bob.

S'a mai obținut, deasemenea, după aceiași suprafață și 976,046 chintale metrice de cartofi.

Plantele industriale (sfeclă, tutun, muștar) s'au cultivat pe o întindere de 24,757 hect., cu o producțiune de 2.931,047 chintale metrice, din cari 2.823,646 chintale sfeclă pentru fabricarea zahărului și 94,986 chintale tutun.

Grădinăriile (varză, ceapă, pepeni, dovleci) au ocupat în 1913 o suprafață de 23,691 hect., producând 2.307,014 sute bucăți varză, pepeni, dovleci și 604,689 chintale metrice ceapă și alte legume.

Plante de nutreț (fânețele naturale și artificiale) s'au cultivat pe o întindere de 599,010 hect., după cari s'a obținut 13.767,915 chintale metrice și din cari 7.682,240 chintale fânețe naturală și 5.950,876 fânețe artificială.

Viile și livezile de pruni au ocupat, în 1913, o suprafață de 166,961 hect., din care 90,036 hect. plante cu vii și 76,935 plante cu pruni.

Recolta viilor înregistrează cantitatea de 1.518,883 hectolitri vin, reprezentând o valoare de 55,143,909 lei, iar aceea a prunilor înregistrează cantitatea de 1.844,394 chintale metrice prune, având o valoare de 21.006,530 lei.

Executarea noii legi asupra pășunilor comune neîmpărțite. Articolul de lege X: 1913 asupra pășunilor comune neîmpărțite va fi pus în vigoare la 1 Maiu a. c., pe baza ordinațiunii de executare a ministrului de agricultură, emisă sub Nr. 7000/914.

Conform datelor de carte funduară, sub regimul noii legi cad, în total, 7876 de comunități fost urbariale, de compozesorate și de altă natură, cari la olaltă, au un teritor de 1,400,008 jug. catastrele, în valoare de circa cor. 280 milioane.

Dispoziția fundamentală a legii este, că părașii la pășunile comune neîmpărțite sunt obligați a se transforma într'un anumit timp precluziv în societăți. Ordinațiunea de executare, dată de ministru arată amănunțit procedura de urmat, cum trebuie întemeiate aceste societăți, cum trebuie administrate, când se pot disolva etc. — (R. Ec.)

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Teodor Răbăgia, Retișor. Am primit 10 cor. în abonament până la 30 Aprilie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Casa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Prospect.

Adunarea generală ordinară, ținută la 19 Martie a. c., a decis urcarea capitalului social dela K 250.000 la K 500.000, recunoscând membrilor actuali dreptul de optare cu prețul nominal de K 200— pentru atâtea părți de fondare noi, câte părți de fondare sunt trecute pe numele lor în registrul membrilor.

Dreptul de optare cu valoarea nominală îl au numai acei membri, cari își însușesc acest drept până la termenul de 15 Maiu 1914, tot până la acest termen au să-și însușesc dreptul de optare și erezii membrilor decedați respective posesorii părților de fondare vechi, având a-și legitima dreptul de proprietate al acestora. Transcrierea părților de fondare noi pe numele erezilor se poate esopera numai după predarea judecătorească a eredității și după primirea acestora de membri ai reuniunii.

Părțile de fondare neoptate de membri în drept se pun în vânzare pe lângă preferirea membrilor vechi cu prețul de K 300—, din cari K 100— vor intra în fondul de rezervă.

Pentru părțile de fondare noi, afară de cele menționate în alineatul precedent, se va plăti pe lângă nominalul de K 200— cuota la fondul de rezervă de K 150—

Prețul părților de fondare se va vărsa în senzul § 3 din statute în 5 rate treilunare egale și anume:

prima rată de 20%, și cuota la fondul de rezervă până în 15 Iunie 1914	
a doua „ până în 15 Septembrie 1914	
a treia „ „ „ Decembrie „	
a patra „ „ „ Martie 1915	
a cincea „ „ „ Iunie „	

Se pot plăti însă și mai multe rate deodată.

Pentru ratele solvite rebonifică institutul 5½%, iar pentru ratele scadente scoatește deasemenea 5½%, interese de întârziere.

Membrilor cari n'au vărsat la timp vre-o rată, li-se adresează, în senzul § 3 din statute, câte o provocare cu termen de 30 zile, și dacă nici până la expirarea acestui termen nu vor vărsa ratele recerute, sumele plătite în contul părților de fondare vor intra în fondurile de rezervă, iar titlurile exmise se vor anula, și sub aceiași numeri se vor exmite alte titluri de părți de fondare. Anularea se publică în zările designate pentru publicările institutului.

Cu începere din 1 Ianuarie 1915 părțile de fondare noi vor intra în toate drepturile și se vor bucura de toate favorurile părților de fondare vechi.

Părțile de fondare noi se vor data cu 1 Iulie 1915.

Săliște, în 2 Aprilie 1914.

Direcțiunea.

Căutăm pentru biroul nostru

UN TÂNĂR ROMÂN

ca practicant în etate de 18—20 ani. Se cere limba română și maghiară în scris și verbal. Salar începător 130 cor. Absolvenți de comerciale, cari posed limba germană sunt preferiți. Ofertele de mână scrise, însoțite de copiile atestatelor, cari nu se vor remite, sunt a se adresa la:

Norddeutscher Lloyd és Missler F.,
Budapest, Kerepesi ut 1. (No 2051)

Mii de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia“

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.
1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

Ho 1846—30

Lucrări

de acoperire cu țigle și ardesie

cu garanță pe un an, cu prețuri convenabile și în mod specialist execută

Rácz György

maestru de acoperit cu țigle și ardesie

Arad, str. Mikes Kelemen nr. 17.

La dorință merg la fața locului atât în provincie cât și în localitate.

(Ra 1978)

Bătăturile,

scortșenia pielei, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN“

1 sticlă 1 cor., francă
1 coreană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCHE, farmacie la „CORONĂ” în Győr.

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod

OLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătili în rate favorabile,

Ordinează ziua întreagă.

(87—)

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anul 1911-1912

Vin alb	82	62
Rizling	86	64
Rosu de Minis	110	100
Carbenet	115	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	50.—
Rizling	52.—
Siller	54.—

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Balsamul farmaciei A. THIERRY

Allein echter Balsam
aus der Schützengasse Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch, Ungarn.

ce veritabil numai dacă are
marca de acțire călugăria.
Are efect excelent la boalele or-
ganelor de respirație, tuse, im-
bălosare, răgușală, catar de gât,
boale de plămâni, lipsă de apetit,
mistuire neregulată, boale holerice,
influență, căcei în stomac,
etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle
mari, sau 1 sticlă
mare pentru călătorie
6 cor. 60 fil.

Alfia Centifolia
a farmaciei
A. THIERRY

are efect excelent contra oricăror răni învechite din cancer,
inflamatii, aprinderi, carbunculul, pentru îndepărtarea obiectelor
străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică
inveninarea sângelui. 2 teșle 3 cor. 60
fil. trimițându-se banii înainte sau cu
ramburs. — De vânzare în Budapesta la
farmacia TÖRÖK I. precum și în
cele mai de seamă farmacii din țară.
In cantități mari în drogheriile: Thal-
mayer és Seitz, urmașii lui Koch-
meister, Radanovits Testv. Unde nu
se găsește să se ceară direct dela pro-
prietarul: Ke 2030

**A. THIERRY, farmacie la „Ingerul
păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).**

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Ghetele „Hungaria”

fac mare senzație fiindcă
au formă modernă și
sunt executate excep-
ționalabil și fin. Cel mai
bogat asortiment de tot-
felul de ghete pentru
bărbați, copii și femei.

Sucursala fabricii de ghete

HUNGARIA soc. pe acții

(mai nainte Moskovits)

Arad, Szabadság-tér 18.

TELEFON NR. 2—18

Cereți prețurentul nos-
tru ilustrat (Hu 1979)

Fiecinine

are deja cunoștință!

că cele mai bune și mai ieftine

parfumerii și stropitoare de Paști

se pot procura dela

Drogheria Centrală

Vas Sándor és Társa

Arad, Bulev. Andrásy.

Va 1998

Prăvălie de cafea și ceai

la

„Regele cafelei”

Kávékirály-hoz
ARAD, strada Forray.

Cea mai modernă prăjitorie electrică de cafea.

Ținând seamă de exigențele on. publice-am asortat așa fel, ca orice soi de cafea bruto, în cantitate oricât de mică, la dorință o prăjim în decurs de 10 minute.

Specialități de cafea:

Soiurile de cafea amintite mai jos sunt cele mai bune dintre toate celelalte soiuri de cafea.

Orice miros și putere, ce fac cafeaua plăcută, le au aceste soiuri. Recomandăm aceste cele mai bune cafele iubitorilor de cafea.

Cafea padang, din india ostică. Are boaba lată, turtită, culoare nobilă, se prăjește admirabil. Are miros foarte bun și fin. 1/4 kigr. cor. 1'10.

Cafea Corog, din India. Calitate tare, excelentă, foarte căutată mai ales în Anglia și la noi. În patria noastră se vinde sub numirea de „CUBA” 1/4 kigr. 1 cor.

Arab Mocca, din Arabia. Are boaba măruntă. La mixtură de cafea neagră e indispensabilă. Prăjirea trebuie să se facă cu multă grijă. 1/4 kigr. cor. 1'05.

Java-aur. Cafea moale, miros și aromă excelentă. E cea mai fină între cafelele galbene. 1/4 kigr. cor. 1'05.

Molió-Ardió, din India-posterioră. E de calitate excelentă. Se prăjește excelent și are toate calitățile unei cafele excelente. 1/4 kigr. 1 cor.

Cafea-Ceylon. Are boaba grea, ca oțelul foarte tare. Se prăjește excelent. 1/4 kigr. 95 fl.

Asortiment și de alte foarte numeroase soiuri ieftine de cafea.

Vo 2014

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stofe la modă cu cel mai bun croi, acum dela 35 cor. în sus.

JACHETE

după moda cea mai nouă.

- Jachete scurte,
- Capoate de sport,
- Jachete de mătăasă,
- Capoate albe,
- Pardesiuri pentru copii,
- Haine pentru fetițe,
- Talii,
- Halate,
- Fuste,
- Mantale de lister și gumă

în asortiment extraordinar.

Bluze și haine de doliu.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 1995)

Sute de inși au spus deja...

că cele mai bune și mai durabile ghete pentru
bărbați, femei și copii
se capătă numai la

„Asociația călțunilor din Arad”

(„Aradi Cipőtermelő-szövetkezet”),
ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér) 14.

Tot aci se vând *jumătăți de talpă de gumă*,
care sunt durabile și scutesc piciorul contra
umezelei, apoi se execută grabnic.

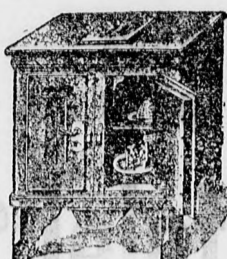
Comenzi și reparaturi se execută prompt.

Prețuri ieftine! Serviciu conștiințios
(A 1983—5)

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körút.

He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu
tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna
sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la *dulapurile de*
ghiață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus,
deoarece acestea sunt învăluite cu *placă artificială de*
piatră. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE
APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, *ghiața rămâne*
uscată, cceace dă o *economisire de gheață de 60%*.

APARATE P. MĂSURAREA BEREI. Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

Iusztin József,

măsar p. clă-
diri și mobile

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

Pregătește orice lucrări din acest ram, atât noi cât și
reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete
pentru școale, biserici, locuințe, birouri etc., din
material bun și uscat după model sau combinație proprie.

Prețuri
conve-
nabile.

Serviciu
coulant
se
garant.

În 1849

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Filind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și
patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de*
tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai
moderne litere, primește spre executare totfelul de *opuri, re-*
viste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci
și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invi-
tări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri
funerale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot
felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la
cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu și mler.

BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul str. Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bu-
cătărie și gospodărie, unele
pentru miere. Fabricate de spe-
cialitate: *măsură de litru din*
tinichea albă ori nikel, oane
pentru olei, laok ori petrolou,
faole, lămpi de carbid și alte
articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și
franco.

Sarkadi és Windisch

magazin de mașini de cusut, biciclete și gramo-
foane. — Reprezentantii în Ungaria de sud a
mașinilor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni
favorabile de plătire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10
ani garanță. Mare atelier specialist de reparare. Prețurent gratis
și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

PRIMA CUSĂTORIE ARĂDANĂ CU PUTERE ELECTRICĂ.

STERN CECILIA

magazin de haine pentru femei în ARAD, strada Forray nrul 2.

Rocuri de luster în orice culoare cor. 12—

Rochie engleză modernă " 7—

Halaturi dela 6 cor. în sus.

Se 1923

Halat de crepon și delin dela 14 cor. în sus.

Talți moderne dela cor. 2-80 în sus.

Jupon fin de mătasă cor. 9—

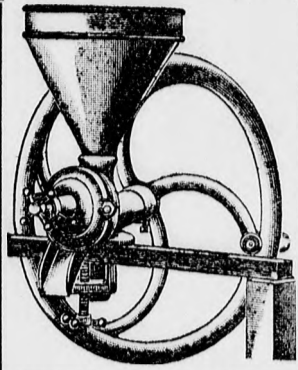
Jupon fin de cloth și luster dela 3 cor. în sus.

Mare asortiment de noutăți de primăvară, și anume: rochii, talți, halaturi, costume și rocuri de luster și haine
pentru copii, precum și albituri pentru femei. Șorțuri de luster, cloth și de spălat.

Costume după măsură se execută în decurs de 6 ore, iar haine de doliu în decurs de 4 ore.

CEA MAI IEFTINĂ SURSĂ DE CUMPĂRAT.

Orice reparație la răsnița „Texas” o execut gratis

„TEXAS” răsnița americană de mână

Răsnița „Texas” este cea mai bună și mai ieftină răsniță, a veacului prezent; macină totfelul de semințe, porumb, ovăș, orz, fasole, mac etc. Singurul instrument de mână care e foarte potrivit în gospodărie.

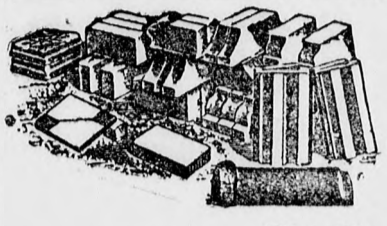
PREȚUL: 25 COROANE.

Ki 1930 FIRMA

KIRÁLY SÁNDOR

BUDAPEST VI., Felső-erdősor-u. 4.

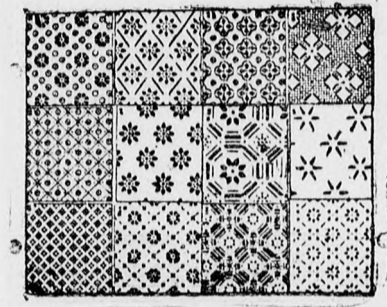
Correspondență în limbile germană și franceză.

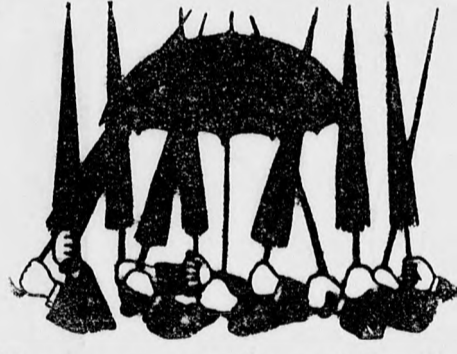
Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

(Bo 1742)

Execută: padințări de terazzo, granit, mozaic, beton, cheramit și mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziene și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate și serviciu prompt — Pe lângă prețul de fabrică se mai capătă tement de beocin și portland.

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **En-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

În executare recunoscută de cea mai bună. **Cămeși** de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplec și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

Komjáthy Rózsi

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit cele mai proaspete noutăți de modă de primăvară. Asortiment bogat de pălării pentru femei, copii, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de doliu. Străfor-mări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevolorul sprijin al on. public, sunt cu distincă stimă

(Ko 1915—10) Komjáthy Rózsi.

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele „Original Victoria” și „Puch” precum și mașinile de cusut „Pfaff” sunt de vânzare exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6. Timișoara—Iosefin (Temesvárlőzsefváros) Hunyadi ut nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pshté, gramafone „COLUMBIA” și originale și cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi. Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și totfelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrelor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin spirit de reumă. După frecare partea suferindă să se învaluiie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator: **F. Sándor Zoltán** farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

PARFUMERII DE PAȘTI

dela cele mai fine până la cele
mai ieftine calități; dela 30 fil.
:: până la 40 coroane. ::

VOJTEK ȘI WEISZ

drogherie și prăvălie de parfumerii
ARAD, Andrásy-tér.

Vo 2045

Asortiment colosal

de noutăți de primăvară, pardesiuri pentru
bărbați, băieți și copii, haine și pantaloni de
modă, cu prețurile ieftine fixe indicate.

Szántó Mór és Társa

magazin de haine **ARAD**, palatul
teatrului și colțul străzii Atzél Péter, în par-
ter și la etaj. ● ● ● ● Serviciu prompt.

Firma noastră mai are filiale la:

Miskolecz, Arad, Sătmar, Sighetul-mar-
mației, Sátoraljauhely, Salgótarján,
Ózd, Rozsnyó etc. Sa 1078

Prețuri fixe!

Telefon nr. 421.

Noul nostru mare prețurent ilustrat îl trimitem oricui gratis și franco.

